

ELS SOCIALISTES HAN PRESENTAT 50 ESMENES A LA LLEI DE LA FUNCIO MILITAR

No emprenyeu els generals

El gener de 1990 entrarà en vigor la Llei de la Funció Militar. Aquest text, que trenca l'esquema militar de l'antic règim en els seus cinc pilars bàsics: ensenyament, divisió i sistemes d'armes, ordenació, promoció jeràrquica, mètodes d'ingrés i retir i destinacions, ha posat nerviosos els militars. El Grup Popular s'ha fet ressò de les seues protestes.

Enrique López Oneto

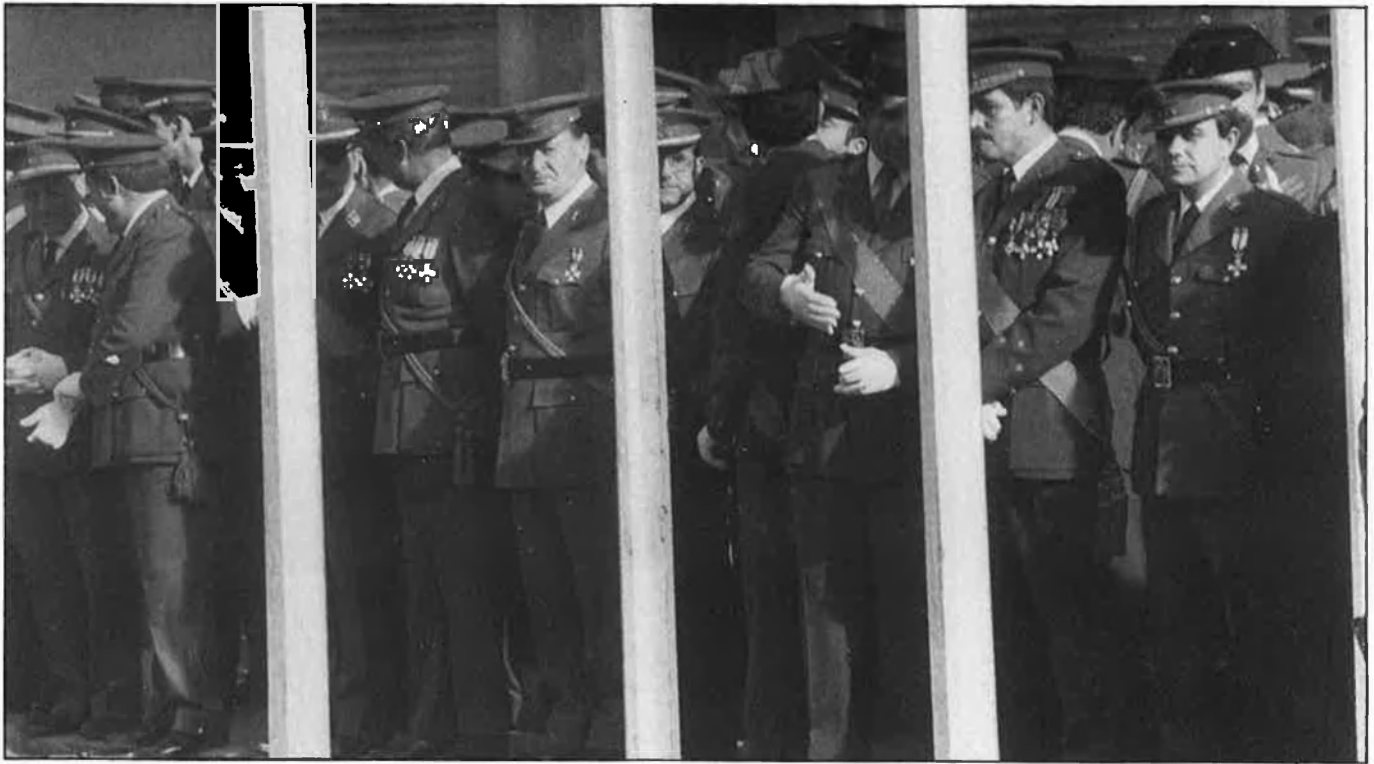
El 8 de febrer pel matí, un ministre de Defensa somrient assegurava en una conferència de premsa que el projecte de llei de la Funció Militar no havia creat cap inquietud o malestar als quarters, més aviat, hi havia raons per a suposar que seria molt ben rebuda pels exèrcits. Un mes després, Narcís Serra, perdut el somriure, reconeixia aquesta inquietud en el Congrés dels Diputats davant l'allau de protestes que els caps i oficials feien arribar per distintes vies fins al seu despatx.

Els militars ja havien intentat la via parlamentaria —especialment a través del PP— per oposar-se a la Llei, però també a una sèrie de manifestacions

personalitzades amb l'enviament de cartes crítiques, alguna de les quals fotocopiada d'un model distribuït àmpliament pels quarters, amb les dades completes dels que les remetien o amb el relatiu anonimat del número del DNI. Al costat d'això, a penes hi ha hagut un mitjà de comunicació on no aparega una reprimenda per al projecte redactada per algun militar des de la situació de retir o amb algun pseudònim que recull el treball col·lectiu d'un grup de comandaments.

De la Llei de la Funció Militar, els uniformats sembla que en rebutgen fins i tot el nom, preferirien que es denominara de la Institució o de la Pro-

La casta militar aspira, encara, perpetuar el privilegi de la seua autoregulació i control.

fessió Militar, perquè ells no s'estimen ser considerats funcionaris: ni tenen els mateixos drets, ni el mateix sou, ni la seua vocació i personalitat col·lectiva quadra bé amb la imatge típica de l'empleat de l'estat. Però el més important, és clar, és el contingut, perquè la Llei és una veritable reforma —la seua bondat és matèria opinable— dirigida a la medul·la espinal del que probablement és el col·lectiu més esclerotitzat, tradicionalista i burocràtic de l'aparell administratiu. Vuit anys d'intenció de canvi i tres de laboratori i retocs han cristal·litzat en 33 pàgines que no deixen res com estava.

Submissió al poder civil

Es tracta de la gran Llei de Personal i Professionalització dels Exèrcits, la clau de la volta de la qual no és altra cosa que la submissió al poder civil. És un esforç d'aquest poder civil per a col·locar als militar l'etiqueta, l'estatus i fins i tot el convenciment psicològic que són funcionaris públics dependents de les decisions dels governs. És a dir, és la llei contra la casta que, com totes les castes, aspira a perpetuar el privilegi de la seua autoregulació i control.

Per això, la llei, que després de ser aprovada pel Parlament i entrar en vigor possiblement el gener de 1990 haurà de continuar amb el seu desenvolupament en una vintena de reglaments

específics, trenca l'esquema militar de l'antic règim en els seus cinc pilars: ensenyament, divisió i sistemes d'armes, ordenació i promoció jeràrquica, mètodes d'ingrés i retir, i destinacions.

En una dècada de democràcia només s'havien fet algunes esgarrapades en la pell del paquiderm i aquesta llei n'obre amb escalpel el blindatge i li posa collar. En els cinc capítols que hem esmentat, el govern es reserva clarament i específicament les competències fonamentals, cosa que ha permès que dins de l'Exèrcit de Terra es diguera textualment que es tracta d'«una intromissió del govern en les Forces Armades». Una frase que ha de resultar molt difícil d'entendre entre els polítics europeus amb els quals els nostres mandataris pretenen cada dia treballar en peu d'igualtat.

I és que precisament es tracta d'això, d'adaptar l'estament militar a la societat civil, no a l'espanyola, sobretot a l'europea, amb un disseny basat en el concepte de Defensa Exterior, i no de *lluita contra l'enemic interior*, la qual cosa comporta canvis logístics i modificacions en els tipus de forces i en el seu desplegament, i també un canvi en la mentalitat de caps i oficials entre les generacions més antigues dels quals seria més fàcil trobar homes que hagen sentit durant anys el discurs pamfletari dels seus superiors i referències al marxisme com a enemic de la Pàtria

CARLOS SERRANO

**CENTRE MUNICIPAL
DE CULTURA
D'ALCOI**

Exposició:

ENRIC MESTRE

Ceràmica

Cançó:

OVIDI MONTLLOR

amb Toti Soler

Dia 7 d'abril

L'ensenyament castrense es complementarà amb estudis universitaris.

que explicacions sobre característiques de qui són, geoestràticament, els teòrics adversaris exteriors del país.

**Professors civils
i Universitat**

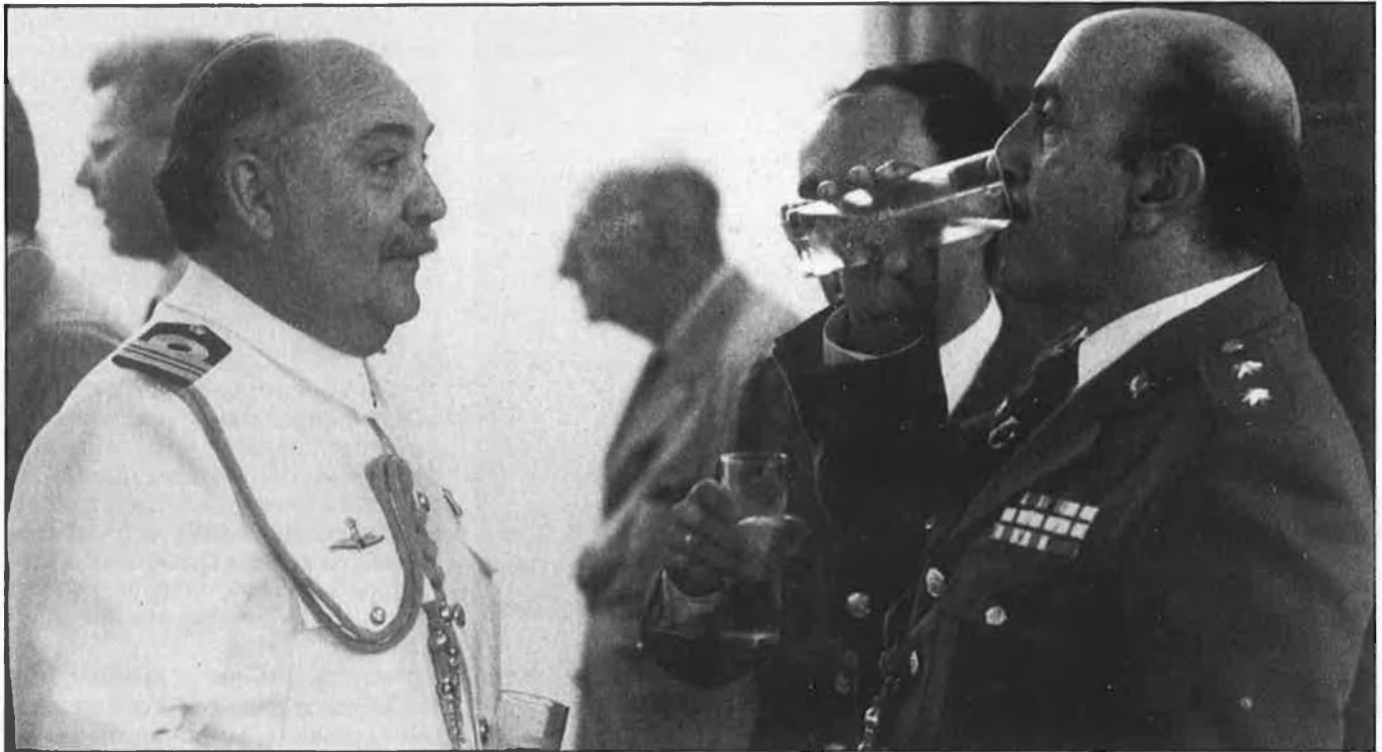
Les acadèmies militars, els seus plans d'estudi, els seus programes i el seu règim intern han estat sempre un vedat completament impermeable a la societat. A partir de gener del pròxim any l'ensenyament castrense queda fins a cert punt homogeneïtzat amb el civil amb uns cursos que s'homologuen amb els distints nivells universitaris per als seus graus més alts.

A més, es trenquen per una doble via els vells compartiments tancats: a les aules militars acudirán professors civils i no per a donar *assignatures maries* o seminaris, sinó equiparats als seus col·legues d'uniforme; i els cadets —els quals, per cert, perdran ara aquesta denominació per a convertir-se en

alumnes— podran i hauran de desenvolupar determinats estudis en algunes escoles o facultats universitàries.

Tot això és una cosa absolutament inèdita en la formació de les FAS com és el fet que el Ministeri d'Educació i Ciència adquirirà funcions determinants en la carrera militar.

Però és més sorprenent encara l'anul·lació de les Armes Tradicionals de la milícia, amb una implantació molt forta en l'Exèrcit de terra, per a subsumir-les en el Cos General de les Armes de l'Exèrcit. No hi ha un precedent més pròxim a una mesura d'aquesta índole des que Primo de Rivera féu desaparèixer l'Artilleria, malgrat que, és clar, els motius van ser molt diferents i que en aquest cas és probable que el canvi afecte, almenys durant molt de temps encara, més els noms que les missions i funcions típiques de la Infanteria, Cavalleria i Artilleria.

Antiguitat i ascensos

De tota manera, el nucli de la Llei de la Funció Militar i sens dubte els seus punts més conflictius, és el sistema d'ascensos i els canvis que s'introdueixen al voltant de l'antiguitat i permanència en les Forces Armades.

Per a començar, es limita la vida activa dels militars als 32 anys d'exercici a comptar des del moment en què abandonen l'acadèmia militar. Fins ara la permanència era de 40 anys —36 en determinats casos—, que, junt amb el rígid sistema d'ascensos per antiguitat i simple espera en l'escalafó, permetia en la pràctica que tots acabaren per arribar als llocs més alts. Ara, els que no hagen arribat al nivell superior dins les seues respectives escales (més endavant explicarem com queden conformades) es veuran obligats a penjar l'uniforme.

La promoció ja no serà qüestió de paciència mentre s'espera que hi haja vacants per a després cobrir-les amb una nova estrella en la bocamàniga, sinó que dependrà de la capacitat personal, dels cursos realitzats, en definitiva, de la competència professional de cada comandament.

L'antiguitat per a ascendir es combinarà amb els mètodes de tria i selecció i es filarà més prim com més alt siga el rang. I aquest és el gran repte de la Llei davant de la tradició militar, perquè en el text es reserva sota una o altra fórmula per al Ministeri de Defensa (autoritat política i civil) la decisió de l'ascens.

La vida activa dels militars es limita a 32 anys d'exercici a comptar des del moment en què abandonen l'acadèmia militar.

Fins ara el govern únicament nomenava en Consell de Ministres els generals, a partir que entre en vigor la Llei, també els caps —que passen a denominar-se oficials superiors— resten sota la discrecionalitat de les avaluacions, el mètode o la realització directa de les quals podrà no fer-se pels seus companys de corporació. La por a l'arbitrarietat, a l'amiguisme polític o als vetos ideològics ha aparegut immediatament a les casernes. Es parla fins i tot que la jubilació obligatòria als 32 anys d'exercici podria comportar la presentació d'un recurs per inconstitucionalitat promogut per un ampli col·lectiu de militars, encara que, do-

nat el que ha passat amb professions d'altres àmbits, deixa poc marge a aquesta possibilitat.

Els llocs de treball, per als quals regiran completament els nous sistemes d'ascens, són aquests: per a general de l'escala superior, tinents coronels de l'escala mitjana i suboficials majors de l'escala bàsica, sistema d'elecció. Per a coronels i tinents coronels de l'escala superior, comandants de l'escala mitjana i subtenents de l'escala bàsica, sistema de selecció. En els llocs de menor rang de les tres escales continuarà primant l'antiguitat, encara que es faciliten els salts en l'escalafó segons la vàlua personal.

La promoció segura per simple antiguitat s'ha acabat. Els ascensos caldrà guanyar-se'ls.

Amb el que hem dit fins ara queden pràcticament definides les tres escales que s'han creat, on destaca l'aparició de la figura del suboficial major i l'obertura a l'òsmosi interescales, de forma que professionals que entren en la milícia per les escales inferiors podran optar a les superiors si realitzen els estudis pertinents, i conservaran durant aquest temps el seu grau a efectes administratius.

En aquesta *promoció* de l'escala bàsica o de suboficials alguns observadors han volgut veure l'esperit socialitzant de la Llei, que també els equipara, en temps de permanència en files, als seus superiors. De tota manera, no sembla que aquesta situació siga més que un element afegit d'irritació per als comandaments fets a l'antiga i amb més sentiment de casta. La qüestió és política.

Militars en la política i exèrcit sense capellans

Com a mostra de la suposada intrusió de la política en les coses militars, n'hi haurà prou amb un detall ben vistós: la nova Llei permetrà als membres de les FAS exercir la política directament sense perdre la seua condició professional. Serà suficient una excedència per a presentar-se com a candidat a qualsevol càrrec públic i, després de ser diputat, alcalde o secretari general d'un partit, un podrà reincorporar-se al comandament actiu dels exèrcits o a l'Armada.

Això ha suscitat dues reaccions oposades. Una de congratulació d'una sèrie d'oficials que veuen en el seu forçós allunyament de la vida política una espècie de condemna a ser ciutadans de segona, i una altra de refús que considera que aquesta via és el principi de les faccions, la indisciplina i el sectarisme en els quaters i alguna cosa semblant a l'*azanyisme*.

Hi ha, però, més mesures *polítiques*. Desapareix el Cuerpo de Mutilados por la Patria —creat en els seus orígens per a acollir els combatents del bàndol feixista ferits en la guerra civil— i el Cuerpo Eclesiástico del Ejército. En aquest darrer cas es tracta d'uns 300 capellans-oficials que perdran la condició militar, encara que continuarà l'assistència religiosa a les FAS a través d'un acord amb el que avui és el Vicariat castrense.

No obstant això, la Llei de la Funció Militar s'atreveix a reflectir la Constitució espanyola en la seua lletra i a afirmar que ningú podrà ser objecte de discriminació per motius religiosos. Només els que hagen passat per l'Exèrcit poden fer-se una idea del que això representa per molt que sembla una mesura d'evident modernització i conseqüent amb l'existència d'un estat laic.

Una altra mostra pot ser la crítica que un col·lectiu militar, suposadament no situat en les àrees més reaccionàries de l'Exèrcit de Terra, ha publicat recentment: «La nova Llei pretén passar a Déu a la reserva». Sense comentaris.

Altres grups militars convulsionats per la Llei són la Legió, de la qual desapareixerà l'escala de caps i oficials d'Infanteria (veritable anunci de la desaparició dels Tercios tal i com es concebiren des de la seua creació), i la Guardia Real, els efectius de la qual es reconvertiran a la Guàrdia Civil, que per cert es consolida en aquesta Llei com a cos militar de manera definitiva.

Indigestió als quaters

El conjunt d'aquest projecte legal se'ls ha indigestat als quaters, de manera que és quasi irrisòria l'afirmació del Ministeri de Defensa que la Llei «naixia ja consensuada». En realitat, el seu contingut només s'ha donat a conèixer a la immensa majoria dels professionals afectats quan ho permeté una filtració periodística del diari ABC.

Potser és cert que en la seua tramitació s'hagen complert totes les normes sobre consulta o assessorament dels diferents estats majors o consells superiors dels Exèrcits de Terra, Aire i de l'Armada, però la quasi totalitat de quadres de les FAS ignoraven per complet el que estava gestant-se.

El Servei d'Informació Militar ha detectat un clima greu de malestar i fins i tot ha estat necessari recórrer al pràcticament oblidat sistema d'investigació d'*estats d'opinió* en les guarnicions. El malestar pot aparèixer, com ja s'ha vist, per moltes coses. Des del punt de vista corporatiu ha alçat protestes la imposició de jubilar-se als 32 anys de servei, si és que no s'ha assolit el grau de general —ens referim al fet que si un tinent obté el seu diploma als 21 anys s'haja de retirar als 53 anys, amb un reciclatge molt difícil en la societat civil. També és molt dolorós, pel que es veu, que els equiparen als funcionaris no militars mentre que es perd la fins ara promoció segura per simple antiguitat: ja no hi ha llores on adormir-se i la conquesta de graus es converteix, segons han dit fonts militars dissidents, en «una cursa d'obstacles».

Hi ha queixes formalment dirigides de més d'un general i almenys d'un almirall, a les quals se sumen els recursos presentats davant l'estat major de l'Exèrcit de Terra per alguns comandaments d'Intendència i, en fi, un degoteig continu de manifestacions contràries que poden arribar a fer les coses prou complicades per a Narcís Serra i el seu subsecretari Gustavo Suárez Perterra que, capficats en el «disseny del militar del segle XXI», poden trobar-se amb duríssimes rèmores del passat. □